

Teabenõuded, selgitustaotlused ja märgukirjad

Liivi Karpištšenko

DHN, 22.11.2017

Mõisted (AvTS, MSVS)

Teabenõue on:

- teabevaldajale esitatud taotlus teabe saamiseks või taaskasutamiseks

Selgitustaotlusega taotletakse:

- teavet, mis eeldab adressaadi käes oleva teabe analüüsi, sünteesi või lisateabe kogumist;
- õiguslase selgituse andmist (õigusaktide kohta, mille asutus välja töötas või mis on tema tegevuse aluseks; asutuse väljatöötatud eelnõude kohta; asutuse pädevuse ja õigusloome tegevuse kohta)

Märgukirjaga:

- tehakse ettepanekuid asutuse või organi töö korraldamiseks või valdkonna arengu kujundamiseks;
- antakse adressaadile avaliku elu ja riigivalitsemisega seotud teavet

Selgitused (AKI andmekaitse üldjuhend)

Teabenõudega:

- küsitakse välja olemasoleva dokumendi sisu või selle väljavõtet;
- küsitakse andmekogu või andmestiku väljavõtet;
- küsitakse, kas asutusel on või ei ole mingit dokumenti.

Vastamiseks (täitmiseks) väljastatakse olemasolev teave või dokument

Selgitustaotluse või märgukirjaga:

- küsitakse asutuse seisukohta, hinnangut või kokkuvõtet;
- palutakse sekkuda;
- juhitakse tähelepanu puudustele vms.

Vastamiseks luuakse uus teave või dokument.

(Kuid tegu võib olla ka avalduse, kaebuse või vaidega)

Nõuded pöördumisele (esitada tuleb) (AvTS, MSVS)

Teabenõue

- teabenõudja ees- ja perekonnanimi;
- juriidilise isiku nimi/asutuse nimetus, kui teabenõue esitati tema nimel;
- teabenõudja sideandmed (posti või e-posti aadress, faksi või telefoninr)
- taotletava teabe sisu või dokumendi liik, nimetus ja sisu või teabenõudjale teada olevad dokumendirekvisiidid;
- taotletav teabenõude täitmise viis;
- alus, eesmärk (piiranguga teave)

Selgitustaotlus/märgukiri – kui soovitakse vastust

- isikuandmed? – vastamisest võib loobuda, kui isikut ei ole võimalik kindlaks teha
- sideandmed (faksi nr, posti või e-posti aadress) – vastamisest võib loobuda, kui puuduvad sideandmed; vastatakse esitatud aadressil (faksi nr, posti- või elektronposti aadress)

Esitamise viis (AvTS, MSVS)

Teabenõue

- suuliselt vahetult pöördudes;
- suuliselt telefonil;
- kirjalikult ise üle andes;
- kirjalikult posti, faksi või e-postiga edastades

Selgitustaotlus/märgukiri

- (kirjalik – vastatakse esitatud aadressil)
- isiku vastuvõtmine suulise pöördumise esitamiseks;
- teavitamine võimalusest pöörduda kirjalikult, kui vastuvõtmisest keelduti või vastuvõtmine katkestati

Isiku abistamine (AvTS, MSVS)

Teabenõue

- Teabele juurdepääsu korda, tingimusi ja viise tuleb arusaadavalt selgitada
- Teabenõude esitamisel ning teabe asukoha ja sobiva juurdepääsuviisi väljaselgitamisel tuleb abistada
- Vajadusel tuleb kohe edasi suunata pädeva ametniku/töötaja juurde
- Teabenõude täpsustamiseks tuleb viivitamatult ühendust võtta

Selgitustaotlus/märgukiri

- Kui ametnik leiab vastuvõtul, et asutuse pädevuses pole seisukohta või ettepaneku arvestada või sellele vastata või selgitust anda, siis teatab ta sellest isikule ning nimetab asutuse või organi, kelle poole pöörduda

Registreerimine (AvTS, MSVS)

Teabenõue

- Registreeritakse saamise päeval või hiljemalt järgmisel tööpäeval
- Anonüümset teabenõuet ei pea registreerima
- Suuliselt või elektrooniliselt esitatud ja viivitamatult täidetud teabenõuet ei pea registreerima

Selgitustaotlus/märgukiri

- Registreeritakse hiljemalt saamisele järgneval tööpäeval
- Pöördumist ei pea registreerima, kui suulisele pöördumisele vastatakse suuliselt

Edastamine, kuuluvusel (AvTS, MSVS)

Teabenõue

Kui teabevaldaja ei valda taotletud teavet, siis ta:

- selgitab teabevaldaja välja ja edastab teabenõude viivitusega, kuid hiljemalt 5 tööpäeva jooksul (asutused);
- teavitab samal ajal teabenõudjat (asutused, eraõiguslikud isikud)

Telefoni teel saadud teabenõuet ei pea edastama, kui teabevaldaja teatas, kuhu pöörduda

Selgitustaotlus/märgukiri

Kui vastamine pole adreassaadi pädevuses, siis ta:

- edastab pädevale ametnikule, asutusele või organile viivitusega, kuid hiljemalt 5 tööpäeva jooksul;
- teavitab (lg 8 viisil) sellest isikut, v.a teisele ametnikult edastamisest

Kui mõnele küsimusele vastamine pole adreassaadi pädevuses, siis ta:

- edastab need küsimused pädevale asutusele/organile koos kaaskirjaga (millele vastust oodatakse)

Kohtule ei edastata, vaid teavitatakse isikut, kuidas kohtu poole pöörduda

Vastamise/pikendamise tähtajad (AvTS, MSVS)

Teabenõue

- viivituseeta, kuid mitte hiljem kui 5 tööpäeva jooksul
- kui andmed on täitmiseks puudulikud, teavitus teabenõudjale 5 tööpäeva jooksul
- tähtaega võib pikendada kuni 15 tööpäevani, kui teabe väljaselgitamine on aeganõudev või teabenõuet vaja täpsustada

Menetlustähtaegu arvutatakse registreerimisele järgnevast tööpäevast

Selgitustaotlus/märgukiri

- viivitamata, kuid mitte hiljem kui 30 kalendripäeva jooksul alates registreerimisest
- erilise vajaduse korral lähtuvalt vastamise keerukusest võib tähtaega pikendada kuni 2 kuuni
- isikut teavitatakse pikendamisest ja selle põhjustest

Täitmine/vastamine (AvTS, MSVS)

Teabenõuded

- Täidetakse teabenõudja soovitud viisil (5 viisi + muu viis)
- Teatud juhtudel teabevaldaja valitud viisil
- Teabenõudja taotlusel paberkandjal, kui teabekandja tüüp ja teabenõudja sideandmed seda võimaldavad ning teave pole avalikustatud
- Ametliku kinnitusega (sh avalikustatud teave), kui see on vajalik teabenõudja õiguste ja vabaduste kasutamiseks ning kohustuste täitmiseks

Selgitustaotlused/märgukirjad

- Esitatud aadressil (faksi nr, posti või e-posti aadress) või kokkuleppel muul viisil
- Vastuvõtul viibinule võib vastata vastuvõtu ajal

Täitmine/vastamine (AvTS, MSVS)

Teabenõuded

Suuliselt ainult juhul, kui:

- soovitakse teavet avalduse, märgukirja vms taotluse menetluse kohta
- soovitakse andmeid selle kohta, kas teabevaldaja valduses on soovitud teave

Suulisel täitmisel ei ole kohustust dokumente ette lugeda

Selgitustaotlused/märgukirjad

- Vastamiskohustus on adreessaadil
- Adreessaadi asemel võib vastata sama asutuse ametnik või töötaja
- Üheaegselt mitmel viisil samale adreessaadile esitatud samale pöördumisele vastatakse üks kord
- Vastuses antakse soovitud teave või selgitus
- Ettepaneku või seisukoha mitteamestamist, teabe või selgituse andmisest keeldumist põhjendatakse

Täitmisest/vastamisest keeldumine (AvTS, MSVS)

Teabenõuded

Täitmisest keeldutakse, kui (4 juhtu), sh:

- ei ole tasutud, kui riigilõiv või tasu teabenõude täitmise kulutuste eest on seadusega ette nähtud ja teabevaldaja ei ole loobunud kulutuste katmise nõudest

Täitmisest võib keelduda, kui (7), sh:

- teabenõue loetakse selgitustaotluseks või märgukirjaks
- kohus on tuvastanud, et teabenõudja teovõime on piiratud

Põhjustest teatatakse 5 tööpäeva jooksul

Selgitustaotlused/märgukirjad

Vastamisest võib loobuda, kui (7), sh:

- isikut ei ole võimalik tuvastada
- isik on piiratud teovõimega ja talle on kohtu poolt määratud eestkostja ning märgukiri või selgitustaotlus on esitatud esindaja eelneva nõusolekuta

Isikut teavitatakse viivitamatult, kui vastamisest loobutakse, kuna: 1) sisu pole loetav või arusaadav, 2) piiratud teovõimega isik pöördus esindaja eelneva nõusolekuta, 3) vastamine käib asutusele üle jõu. Teates näidatakse puudused, mille kõrvaldamisel saab vastata

Järelevalve (AvTS, MSVS)

Teabenõuded

Andmekaitse Inspeksioon teeb riiklikku ja haldusjärelevalvet:

- teabenõuete täitmise üle
- ...

Selgitustaotlused/märgukirjad

–

Teabenõuded, selgitustaotlused ja märgukirjad

- Reguleeritakse kahes eri seaduses
- Mõisted tekitavad segadust
- Nõuded on erinevad
- Nõuded on liiga detailsed
- Kas nõudeid täidetakse?
- Kas kõik on täidetav/kontrollitav?

Teabenõuded, selgitustaotlused ja märgukirjad

Mis on see, mida on vaja teada:

- isikul?
- asutusel?
- järelevalvel?

Kas seaduste sõnum on selge?